

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

I de senere år har forfattere, forlæggere og andre, der arbejder med litteratur og litteraturformidling, gang på gang gjort opmærksom på, at den danske bogproduktion er i krise, og at det bliver sværere og sværere for forlag, boghandlere og forfattere at tage konkurrencen op med den masseproducerede udenlandske litteratur.

Der udkommer stadig mange bøger i Danmark, men kvaliteten og bredden synes at være vigende. Den originale danske og udenlandske islæt er på vej ud, der er svære tider for debatlitteratur og nyskabende litteratur, og et originalt indslag i bogproduktionen som den firfarvede danske billedbog er så godt som forsvundet.

Alt dette skyldes ikke mindst nedskæringerne på folke- og skolebiblioteker, der tidligere har været de store aftagere af også ikke helt traditionel litteratur og dermed har været et sikkerhedsnet under bredden og lødigheden i den danske bogproduktion.

I 1972 nedsatte ministeren for kulturelle anliggender et udvalg, der skulle undersøge det danske bogmarked, og komme med forslag om forskellige støtteforanstaltninger o.lign., der kunne sikre en fortsat originalitet, bredde og lødighed i bogproduktionen. Udvalget afgav i 1983 betænkningen »Bøger i Danmark« (betænkning nr. 969). Udvalgets flertal foreslog oprettelse af en bogfond, der årligt skulle uddele 20 mill. kr. i støtte til bl.a. forfattere.

Der var imidlertid i udvalget en så stor uenighed om dette hovedforslag, at det er blevet alt for let i sparetider at gemme hele betænkningen væk og altså »glemme« at gøre noget ved bogens situation. Fremsættelsen af nærværende forslag, som ikke er analogt med bogudvalgets bogfondforslag, skal understrege, at tingene ikke må »lægges i mølposen«, men at der tværtimod er større og større grund til at gøre noget effektivt ved bogens og forfatternes situation og gøre det fortløbende.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Børne- og ungdomslitteratur

Den danske børne- og ungdomslitteratur er i dag en af de mest truede litteraturarter.

Samtlige danske forlag udtrykker stor betænkelighed ved at udgive danske flerfarvede billedbøger, medmindre der foreligger forhåndstilkendegivelser om samtryk med udenlandske forlag. Desuden falder oplagstallene drastisk i forbindelse med nedskæringerne på det offentlige indkøb, som udgør det primære udgivelsesgrundlag for den danske børne- og ungdomsbog.

Danske billedbøger udgivet i Danmark bliver derfor specielt dyre i forhold til den importerede billedbog. De vil som følge heraf i høj grad blive tilpasset det internationale marked. De vil miste det danske særpræg og ikke beskrive særlige danske forhold, og de vil derved også nemt miste appellen til danske læsere.

Blandt de meget få børne- og ungdomsforfattere, der har fået støtte fra Statens Kunstfond, kan nævnes Cecil Bødker og Bent Haller. Det har i begge tilfælde været for bøger, der også kan læses af de voksne. Der er således aldrig givet personeller værkstøtte i forbindelse med udgivelse af illustrerede børnebøger og flerfarvede billedbøger. Tremandsudvalget i Statens Kunstfond har desuden udtalt, at det ikke kan støtte dansk børne- og ungdomslitteratur, fordi det ikke har den fornødne indsigt i området.

Den danske børne- og ungdomslitteratur bør derfor støttes i langt højere grad end tidligere. Dels fordi det kulturpolitisk er helt afgørende at søge at fastholde, fremme og øge læserskaren blandt børn og unge og dels for at bibeholde og helst forbedre den danske børne- og ungdomslitteratur, dens stæde og særpræg.

Faglitteratur

Det er for tiden ikke muligt for faglitterære forfattere at komme i betragtning med hensyn til støtte fra Statens Kunstfond eller lignende støtteordninger.

Faglitteraturen har en stadig voksende betydning i det almene informationsbillede. Det gælder